

Innst. S. nr. 142

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument nr. 8:8 (2008–2009)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å utvikle egne kompetansemottak innen asylfeltet

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen igangsette et arbeid med tanke på å opprette egne kompetansemottak med spesialisering innen relevante fagområder på asylfeltet."

Forslagsstillerne mener slike kompetansemottak lokalisert i ulike deler av landet, kan fungere som ressurser for andre mottak og samfunnet for øvrig. Forslagsstillerne mener fagområder som enslige mindreårige asylsøkere, volds- og risikoutsatte kvinner, returproblematikk, kartlegging, kvalifisering, bosetting mv. vil være aktuelle fagområder som mottakene kan utvikle særskilt kompetanse på. Slike kompetansemottak bør få lengre kontrakter som er mer stabile over tid, og de bør være mindre påvirket av svingninger i flyktning- og asylstrømmen når det gjelder drift. Dette vil være et viktig bidrag til å rekruttere fagfolk, men også til nødvendig fagutvikling ved at fagmiljøene blir mer stabile.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Tore Hagebakken, Saera Khan, Silvia K. Kosmo,

Inger Løite og Arild Stokkan-Grande, fra Høyre, Bent Høie og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Anna Ceselie Brustad Moe, og fra Venstre, Vera Lysklætt, viser til at det er store årlige svingninger i antall personer som søker om asyl i Norge. Andelen som søkte om opphold i 2008 var vesentlig høyere enn i 2007. Svingningene skyldes flere forhold, blant annet økte antall flyktninger i verden fra 2007 til 2008. Ved inngangen til 2008 var det anslått at 42 millioner personer var på flukt i ulike deler av verden.

Internasjonale konvensjoner som Norge har ratifisert pålegger mottakerlandet å sørge for innkvartering for asylsøkere. Denne plikten er også nedfelt i utlendingsloven.

Flertallet viser til at svingningene skaper ekstra utfordringer fordi kapasiteten skal tilpasses behovet for plasser. I tider med færre asylsøkere blir mottakskapasiteten bygget ned. Når antall asylsøkere igjen øker, blir det ofte dårlig tid til opprettelse av plasser, noe som lett skaper konflikter i forhold til lokalsamfunn der det er aktuelt å etablere mottak. Dessuten går ofte viktig kompetanse tapt når en bygger ned kapasitet. Det er grunn til å anta at konflikter både på og rundt mottak kan unngås dersom en klarer å holde en stabil og høy kompetanse på de ansatte.

Flertallet viser til forslaget om å utvikle egne kompetansemottak som kan spesialisere seg på ulike fagfelt innenfor området, og som kan fungere som ressurscenter for andre mottak og for samfunnet for øvrig.

Flertallet mener det er positivt at enkelte mottak har særskilt kompetanse, men mener det er behov for bedre kompetanse og spesialisering på flere mottak, ikke bare på spesielle kompetansemottak. Flertallet

tallet mener det er viktig at asylmottak har erfarne medarbeidere og at kompetansen bygges opp på flere områder.

Flertallet viser til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i brev (vedlagt) av 11. desember 2008 er enig med forslagsstillerne i at det er behov for kompetanse- og modellutvikling og vil vurdere om det er grunnlag for å utvikle kompetansemottak med spesialisering innenfor relevante fagområder.

Flertallet mener at kompetanse er nøkkelen til utvikling og forbedring av måten mottaksarbeidet organiseres på. Derfor mener komiteen at forslaget om kompetansemottak er en måte å styrke og utvikle kompetansen på. Flertallet ber derfor departementet prioritere arbeidet med ulike kompetansehevingstiltak, herunder spesialisering på aktuelle fagområder.

Flertallet vil på denne bakgrunn foreslå at Dokument nr. 8:8 (2008-2009) vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Åge Starheim og Ib Thomsen, ser med skepsis på forslaget om opprettelse av egne såkalte kompetansemottak på asylfeltet. Generelt er enhver kompetanseheving i samfunnet et prisverdig tiltak, men disse medlemmer er av den oppfatning at forslaget vil medføre en sementering av en mottaksstruktur dimensjonert i forhold til en massiv asyltilstrømning. Det er disse medlemmers syn at lukkede mottak er å foretrekke på asylfeltet. Økt ressursbruk på dette området bør tilflyte saksbehandlings- og utsendingsleddene. Dermed vil saksbehandlingstiden gå ned, og asylsøkere uten et genuint beskyttelsesbehov kan

returneres raskt. Disse medlemmer mener at forslaget vil føre til mottak av flere asylsøkere for å rettferdiggjøre at det brukes ressurser på å utvikle og benytte kompetanse i forbindelse med driften av kompetansemottakene. På denne bakgrunn mener disse medlemmer at forslaget ikke kan bifalles.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Dokument nr. 8:8 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å utvikle egne kompetansemottak innen asylfeltet – bifalles ikke."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Dokument nr. 8:8 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å utvikle egne kompetansemottak innen asylfeltet – bifalles ikke.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:8 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å utvikle egne kompetansemottak innen asylfeltet – vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 10. februar 2009

Tore Hagebakken

leder

Rolf Reikvam

ordfører

Vedlegg

Brev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/statsråden til kommunal- og forvaltningskomiteen, datert 11. desember 2008

Representantforslag nr. 8 fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å utvikle egne kompetansemottak innen asylfeltet - Dokument nr. 8:8 (2008-2009)

Det vises til ovennevnte representantforslag:

"Stortinget ber Regjeringen igangsette et arbeid med tanke på å opprette egne kompetansemottak med spesialisering innen relevante fagområder på asylfeltet".

Forslagsstillerne mener det er nødvendig å utvikle egne kompetansemottak som kan lokaliseres i ulike deler av landet, som bør spesialisere seg på ulike områder innenfor fagfeltet og som kan fungere som ressurser for andre mottak og samfunnet for øvrig.

Svar

Som en følge av den betydelige økningen i antall asylsøkere til Norge og erfaringene med de raske mottaksetableringer det siste året, ser jeg at det kan være behov for å tenke nytt på dette feltet. De store endringene i antallet som søker asyl, har ført til at mottakskapasiteten har blitt bygget opp og ned på kort tid. Dette er, som forslagsstillerne skriver, problematisk for de kommunene som er vertskommuner. Raske opp- og nedbygginger fører også til at viktig kompetanse forsvinner i nedbygingsperioder og må bygges opp på nytt i oppbygingsperioder.

Forslaget om å etablere egne kompetansemottak/kjernemottak ble første gang lansert i St.meld. nr. 17 (2000-2001) *Asyl- og flyktningpolitikken i Norge* og Kommunalkomiteen ga sin tilslutning til dette i innstilling avgitt 4.4.2001 (Innst. S. nr. 197 (2000-2001)).

Som en oppfølging av forslaget i St.meld. nr. 17 (2000-2001), ble det i mai 2005 etablert forsterkede avdelinger for personer med særlige behov, i tilknytning til fire ordinære mottak i Bardu, Levanger, Sandnes og Hobøl. Totalt er det i dag 80 plasser i de forsterkede avdelingene. I forslaget til statsbudsjett for 2009 har regjeringen foreslått at det etableres ytterligere en forsterket avdeling, slik at det totalt blir 100 plasser, og at bemanningen i disse avdelingene styrkes. I 2006 ble det etablert et ventemottak for personer med endelig avslag på asylsøknaden, og i 2008 ble det etablert ytterligere ett ventemottak. Det er som kjent også egne avdelinger eller mottak for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år, mens enslige mindreårige asylsøkere under 15 år er i egne omsorgssentre i regi av barnevernet. Det er i tillegg etablert et eget transittmottak for personer med særskilte helseproblemer, særlig personer som kan ha tuberkulose.

Som det fremgår av dette, har vi i dag en rekke spesialiserte mottak og mottaksavdelinger, som har særskilt kompetanse. I tillegg har vi mottak som har vært i drift over lang tid, som har erfarne medarbeidere, og som over tid har bygget opp en solid kompetanse på ulike områder. Disse mottakene brukes som en ressurs i perioder med rask oppbygging, og mange driftsoperatører henter erfarne medarbeidere fra disse mottakene når de skal etablere nye mottak.

Jeg er enig i at det også på mottaksfeltet er behov for kompetanse- og modellutvikling, og det er grunnlag for å vurdere nærmere om det bør satses ytterligere på utvikling av kompetansemottak med spesialisering innen relevante fagområder. Jeg vil igangsette et arbeid for å vurdere dette og andre sider av mottaksdriften, herunder budsjettmessige konsekvenser, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte,

